

ยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์
(พ.ศ. 2547 - 2551)

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์ 5 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 – 2551 ของสำนักงานฯ ขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบนำทางสู่การวิจัยที่มีศักยภาพและสร้างมูลค่าสูงต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ รวมทั้งส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อันเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์จึงเป็นยุทธศาสตร์การวิจัยที่สำคัญ ที่สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) กำหนดเป็นกรอบดำเนินการเพื่อให้การใช้งบประมาณสนับสนุนงานวิจัยการเกษตรที่สำนักงานฯ ได้รับการจัดสรรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และสนองการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลและวาระของชาติได้ในที่สุด ยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์ ที่กำหนดขึ้นนี้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล ระเบียบวาระแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การเกษตรและยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2547 - 2551) รวมทั้งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร นโยบายและข้อกำหนดของคณะกรรมการบริหารสำนักงาน โดยยุทธศาสตร์มุ่งเน้นงานวิจัยในเชิงที่ก่อให้เกิดการสร้างและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมทั้งการเพิ่มทักษะและขีดความสามารถของบุคลากรด้านการเกษตร

ยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปสร้างและ/หรือเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจต่อไป และมีเป้าหมายในการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ได้พันธุ์องค์ความรู้ เทคโนโลยีเฉพาะด้าน ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ระบบ / ต้นแบบ กระบวนการ กรรมวิธีใหม่ๆ ที่สามารถนำไปขยายผล รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากรให้สูงขึ้น

ยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การวิจัยด้านการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การวิจัยด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การวิจัยด้านการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันสินค้าเกษตรและอาหารสู่ตลาดโลก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ด้านการพัฒนาการเพิ่มศักยภาพและความเข้มแข็งของคน / องค์กรในภาคเกษตร

เพื่อให้บรรลุตามภารกิจและยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้น จึงจำเป็นต้องกำหนดกรอบในการสนับสนุนทุนวิจัยของสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตรในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2547 - 2551) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยการเกษตรและพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตรของสำนักงานฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสัดส่วนงบประมาณในการสนับสนุนทุนยุทธศาสตร์ที่ 1:2:3:4 เป็นร้อยละ 25:25:25:25 ของงบสนับสนุนโดยประมาณ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร พิจารณาตามความเหมาะสม ความสำคัญ และเหตุผลความจำเป็นของโครงการ และกำหนดรูปแบบการให้ทุนสนับสนุนไว้ 3 รูปแบบ คือ 1) การสนับสนุนทุนวิจัย 2) การสนับสนุนทุนเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตร และ 3) การร่วมทุนวิจัยเชิงพาณิชย์ โครงการวิจัยที่จะได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย

จะต้องมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งใน 3 ลักษณะ คือ 1) โครงการวิจัยแบบครบวงจร 2) โครงการวิจัยเดี่ยว หรือ 3) โครงการวิจัยแบบบูรณาการ

บทที่ 1

บทนำ : ความจำเป็นและสถานการณ์

1. ความจำเป็น

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารประเทศและกำหนดให้ส่วนราชการ และหน่วยงานราชการต่างๆ เห็นความสำคัญของการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ใช้เป็นกรอบนำทางการปฏิบัติงานทั้งในลักษณะยุทธศาสตร์ขององค์กรและยุทธศาสตร์ของพื้นที่ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลและวาระของชาติให้บรรลุ ทั้งในด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการแก้ไขปัญหาสังคม และความยากจนแบบบูรณาการ

งานวิจัยเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยจึงมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อใช้เป็นกรอบนำทางสู่การวิจัยที่มีศักยภาพและสร้างมูลค่าสูงต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ รวมทั้งส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อันเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์จึงเป็นยุทธศาสตร์การวิจัยที่สำคัญ ที่สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) กำหนดเป็นกรอบดำเนินการเพื่อให้การใช้งบประมาณสนับสนุนงานวิจัยการเกษตรที่สำนักงานฯ ได้รับการจัดสรรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และสนองการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลและวาระของชาติได้ในที่สุด

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) เป็นองค์การมหาชน จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2546 ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร มีระบบการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้ มีบทบาทภารกิจหลักในการสนับสนุนทุนให้กับการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมทั้งทุนสำหรับการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตร

ยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์ของสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตรมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล ระเบียบวาระแห่งชาติยุทธศาสตร์เกษตรและยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2547 - 2551) รวมทั้งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร นโยบายและข้อกำหนดของคณะกรรมการบริหารสำนักงาน โดยยุทธศาสตร์มุ่งเน้นงานวิจัยในเชิงที่ก่อให้เกิดการสร้างและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมทั้งการเพิ่มทักษะและขีดความสามารถของบุคลากรด้านการเกษตร

2. สถานการณ์

ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการเปิดเสรีทางการค้า การลงทุน และการบริการส่งผลให้ทุกประเทศจำเป็นต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารจัดการและการสนับสนุนให้ทุกองค์กรตอบสนองนโยบาย

รัฐบาล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายความมั่นคงและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยรัฐบาลของแต่ละประเทศเป็นผู้นำและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ รัฐบาลให้ความสำคัญในเรื่องของการวิจัยและพัฒนา เนื่องจากเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยจะเห็นจากมติคณะรัฐมนตรีที่ได้เห็นชอบนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545 - 2549) เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2544 ที่คาดหวังว่าประเทศไทยจะมีผลงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ภาคเอกชนสามารถเอาผลงานวิจัยไปพัฒนาสร้างมูลค่าเพิ่ม และนักวิจัยไทยมีความร่วมมือกับต่างประเทศมากขึ้น

นอกจากนี้ ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรที่มุ่งหวังให้ภาคเกษตรเป็นรากฐานเศรษฐกิจของชาติ ทั้งในด้านการบริโภค การลงทุนในประเทศ และการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร อีกทั้งยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2547 - 2551) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ โดยมีการวิจัยและพัฒนาการเกษตรเป็นพื้นฐานสำคัญของการเพิ่มผลิตภาพ และคุณภาพผลผลิตการเกษตร การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและอาหาร และการขยายกำลังการผลิตและเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดส่งออกมากขึ้น รวมทั้งทำให้เกษตรกรรกรกินดีอยู่ดี

จากความจำเป็นและสถานการณ์ที่ถึงกล่าวข้างต้น องค์กรประกอบของยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์ที่สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตรกำหนดขึ้น จึงมุ่งเน้นการวิจัยด้านการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) การวิจัยด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) การวิจัยด้านการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันสินค้าเกษตรและอาหารสู่ตลาดโลก รวมทั้งการพัฒนาการเพิ่มศักยภาพและความเข้มแข็งของคน/องค์กรในภาคเกษตร

บทที่ 2

ยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์

(พ.ศ. 2547 - 2551)

วิสัยทัศน์

สนับสนุนการวิจัย พัฒนาและส่งเสริมการเกษตรเชิงพาณิชย์ รวมทั้ง การพัฒนา ศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตร เพื่อประโยชน์แก่เกษตรกรของชาติ

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปสร้างและ/หรือเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจสร้าง ชุมชนให้เข้มแข็งและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

2. เป้าหมาย

เป้าหมายของยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์ (พ.ศ. 2547 - 2551) เป็น ดังนี้

- 2.1 พันธุ์ดี /พันธุ์ใหม่
- 2.2 องค์ความรู้ใหม่
- 2.3 เทคโนโลยีเฉพาะด้าน
- 2.4 ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆเฉพาะด้าน
- 2.5 ระบบ /ต้นแบบ
- 2.6 กระบวนการ /กรรมวิธีใหม่ๆ
- 2.7 เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตร

3. ยุทธศาสตร์

ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การวิจัยด้านการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity)

เพื่อสร้างผลงานวิจัยที่ก่อให้เกิดการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตทาง การเกษตร โดยต้นทุนการผลิตลดลง และ /หรือประสิทธิภาพการผลิตสูงขึ้นซึ่งสามารถใช้เทคนิคการ วิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต เทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร การวิจัยการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมและการวิจัยและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทรัพยากร (ดิน น้ำและชายฝั่งทะเล) รวมทั้งการวิจัยร่วมกับต่างประเทศในการสร้างศักยภาพทางการผลิตสินค้า เกษตรร่วมกัน

ประกอบด้วย 5 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1.1 วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม

มุ่งเน้นงานวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิต โดยการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ดี/พันธุ์ใหม่ ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง ป่าบก การเกษตรกรรม การอารักขา และการกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจที่เหมาะสม รวมทั้งงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตร

แนวทางที่ 1.2 วิจัยและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทรัพยากรเพื่อการผลิต

มุ่งเน้นงานวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน ระบบการจัดการน้ำ/การให้น้ำในแหล่งผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับปศุสัตว์และชายฝั่งทะเล เพื่อให้ทรัพยากรสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

แนวทางที่ 1.3 วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร

มุ่งเน้นงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง ที่ก่อให้เกิดผลิตภาพการผลิตสูงขึ้น มีความปลอดภัยทางชีวภาพ (Bio - Safety) และมีความหลากหลายของชนิดและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมากขึ้น

แนวทางที่ 1.4 วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านปัจจัยการผลิตเพื่อลด /ทดแทนสารเคมี

มุ่งเน้นงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ สารสกัดจากธรรมชาติ การคิดค้นและการใช้ประโยชน์จากจุลินทรีย์ /ชีวินทรีย์ ฯลฯ เพื่อลดและ /หรือทดแทนการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตทางการเกษตร

แนวทางที่ 1.5 วิจัยและพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรร่วมกับต่างประเทศ

ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยที่เป็นความร่วมมือของนักวิชาการ สถาบันการศึกษา รวมทั้งหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรร่วมกันกับต่างประเทศ โดยเน้นสินค้าที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจและสามารถผลิตเพื่อสนองตลาดภายในประเทศหรือทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การวิจัยด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

เพื่อสร้างผลงานวิจัยที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของผลผลิตทางการเกษตร โดยราคาผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ต่อหน่วยสูงขึ้น และ/ หรือรายได้ของเกษตรกรหรือผู้ประกอบการเกษตรเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีระบบการจัดการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมทั้งบรรจุภัณฑ์

ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 2.1 วิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว

มุ่งเน้นงานวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวที่ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพดี โดยวิจัยและพัฒนาวิธีการเก็บเกี่ยวและการจัดการฟาร์มก่อนการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ และมีวิธีการหลังการเก็บเกี่ยว การคัดเกรด การขนส่ง และการเก็บรักษาที่ดี เพื่อลดความเสียหายและสูญเสียของมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ รวมทั้งยังสามารถทำให้ผลผลิตมีมูลค่ามากขึ้น

แนวทางที่ 2.2 วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปสินค้าเกษตรผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์

ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปสินค้าเกษตร ที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่สินค้าเกษตรและอาหาร (อุตสาหกรรมต้นน้ำ – อุตสาหกรรมกลางน้ำ - อุตสาหกรรมปลายน้ำ) และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เกิดความหลากหลาย และรูปแบบของการใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และมีรูปลักษณะที่ดึงดูดผู้บริโภค

แนวทางที่ 2.3 วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้การเกษตร

ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการนำเศษเหลือหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาทำให้เกิดประโยชน์ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

แนวทางที่ 2.4 วิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ

ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาไปสู่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง รวมทั้งจุลินทรีย์ /ชีวินทรีย์ และสาหร่าย ฯลฯ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาไปสู่การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การวิจัยด้านการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันสินค้าเกษตรและอาหารสู่ตลาดโลก

เพื่อสร้างผลงานวิจัยที่สนับสนุนการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารทั้งในปริมาณมูลค่า และส่วนแบ่งทางการตลาดที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งทดแทนการนำเข้าทั้งในเชิงปริมาณและมูลค่าโดยเน้นงานวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร การพัฒนาตลาดการเกษตรและงานวิจัยการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)

ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 3.1 วิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารตลอดห่วงโซ่สินค้าเกษตรและอาหาร

ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพ (Quality Management System : QMS) การกำหนดมาตรฐานของสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งสินค้าที่เป็นอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารที่ทำให้เกิดความปลอดภัยและความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของการผลิตและการบริโภค

แนวทางที่ 3.2 การพัฒนาตลาดการเกษตร

มุ่งเน้นงานวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการค้าและสง่าารุง (Logistic) การพัฒนาและการจัดการตราสินค้า (Brand Management) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้บริโภคสินค้าเกษตรและอาหาร โดยเฉพาะสินค้าที่มีศักยภาพและสร้างมูลค่าสูงในตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

แนวทางที่ 3.3 วิจัยและพัฒนากระบวนการตรวจสอบย้อนกลับ

ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนากระบวนการตรวจสอบย้อนกลับในกระบวนการผลิตและการจำหน่ายสินค้าเกษตรและอาหารจากแหล่งจำหน่ายหรือแหล่งบริโภค ปลายทางย้อนกลับมาถึงแหล่งผลิตต้นทางจากโรงงานและฟาร์มได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและทันการณ์ เพื่อเป็นการสนับสนุนการค้า และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างความเชื่อมั่นระหว่างคู่ค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาเพิ่มศักยภาพและความเข้มแข็งของคน /องค์กรในภาคเกษตร

พัฒนาศักยภาพหรือสมรรถนะของคนในภาคเกษตร ทั้งบุคลากร ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และ /หรือองค์กร รวมทั้งระบบที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาองค์กรในภาคเกษตรให้เกิดความเข้มแข็ง โดยเน้นบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตร สหกรณ์การเกษตร และผู้ประกอบการในระดับวิสาหกิจชุมชน

ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 4.1 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตร

ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรม การเพิ่มทักษะ ความรู้ของนักวิจัยด้านการเกษตร รวมทั้งการให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาโท – เอก และปริญญาเอกในสาขาที่มีความจำเป็นและขาดแคลน โดยเน้นบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐเป็นหลัก

แนวทางที่ 4.2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่มเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร

เน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผ่านการวิจัยและพัฒนาร่วมกันระหว่างหน่วยงานวิจัย
กับเกษตรกร องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน โดยร่วมกันพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญา
ท้องถิ่น เครือข่ายภูมิปัญญาไทย วิถีและวัฒนธรรม การผลิตการเกษตร รวมทั้งต่อยอดเทคโนโลยี

แนวทางที่ 4.3 การสร้างความเข้มแข็งและยกระดับขีดความสามารถของ ผู้ประกอบการและเกษตรกรสู่สากล

เน้นการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะ /การเพิ่มขีดความสามารถรวมทั้งหลักการบริหาร
การจัดการที่ดีแก่ผู้ประกอบการและเกษตรกร /วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมในการผลิต
เชิงธุรกิจเพื่อนำไปสู่การขยายผลเชิงพาณิชย์ในระดับสากล โดยผ่านการวิจัย /พัฒนา และการเรียนรู้
ร่วมกัน การร่วมทุน และเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็น

บทที่ 3

กรอบในการสนับสนุนทุนวิจัย

เพื่อให้บรรลุตามภารกิจและยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้น จึงจำเป็นต้องกำหนดกรอบในการสนับสนุนทุนวิจัยของสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตรในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2547 - 2551) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยการเกษตรและการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตรของสำนักงานฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1. สัดส่วนในการสนับสนุนทุนวิจัย

จะให้การสนับสนุนทุนวิจัย โดยกำหนดเป็นสัดส่วนตามยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การวิจัยด้านการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity)

จะให้การสนับสนุนทุนวิจัยประมาณร้อยละ 25 ของงบสนับสนุน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การวิจัยด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

จะให้การสนับสนุนทุนวิจัยประมาณร้อยละ 25 ของงบสนับสนุน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การวิจัยด้านการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันสินค้าเกษตรและอาหาร
สู่ตลาดโลก

จะให้การสนับสนุนทุนวิจัยประมาณร้อยละ 25 ของงบสนับสนุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การวิจัยด้านการเพิ่มศักยภาพและความเข้มแข็งของคน /องค์กรในภาค
เกษตร

จะให้การสนับสนุนทุนวิจัยประมาณร้อยละ 25 ของงบสนับสนุน

ทั้งนี้ สัดส่วนในการสนับสนุนทุนวิจัยในแต่ละยุทธศาสตร์ให้เป็นไปตามดุลยพินิจของคณะกรรมการการบริหารสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตรพิจารณาตามความเหมาะสม ความสำคัญ และเหตุผลความจำเป็นของโครงการ

2. รูปแบบการให้ทุน : มี 3 รูปแบบ ดังนี้

2.1 การสนับสนุนทุนวิจัย

เป็นการสนับสนุนทุนวิจัยให้แก่หน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา องค์กรเกษตรกร /ชุมชน วิสาหกิจชุมชน และภาคเอกชน /นิติบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยการเกษตร เพื่อทำการวิจัยและพัฒนาให้ได้ พันธุ์ องค์ความรู้ เทคโนโลยีเฉพาะด้าน ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ระบบ /ต้นแบบ กระบวนการ กรรมวิธีใหม่ๆที่สามารถนำไปขยายผลเชิงพาณิชย์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว หรือให้ผลตอบแทนทั้งทางตรงหรือมีผลกระทบทางอ้อมต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม โดยเน้นงานวิจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มมูลค่าเพิ่ม การเพิ่มขีดความสามารถ

ในการแข่งขัน การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานการผลิตการเกษตร การต่อยอดองค์ความรู้เชิงพาณิชย์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจรากหญ้าและสนับสนุนทุนวิจัยร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นๆ เฉพาะด้านการเกษตรและประเด็นเฉพาะเรื่องที่มีศักยภาพ

2.2 การสนับสนุนทุนเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตร

เป็นการให้ทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพหรือสมรรถนะของคนในภาคเกษตรโดยให้การสนับสนุนศึกษาต่อในระดับปริญญาโท – เอก และปริญญาเอกในสาขาที่มีความจำเป็นและขาดแคลน และการฝึกอบรมสัมมนา ดูงาน และปฏิบัติการวิจัยแก่บุคลากรด้านการวิจัยการเกษตรของภาครัฐ รวมทั้งการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะ การเพิ่มขีดความสามารถและระบบที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาองค์กรในภาคเกษตรให้เกิดความเข้มแข็ง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร /ผู้ประกอบการในระดับวิสาหกิจชุมชน

2.3 การร่วมทุนวิจัยเชิงพาณิชย์

เป็นการสนับสนุนทุนวิจัย ในลักษณะของการลงทุนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนหรือองค์กรเกษตรกร ในโครงการที่มีแนวโน้มให้ผลกระทบทางเศรษฐกิจสูง โดยโครงการเหล่านั้นอาจเป็นโครงการที่มีผลการวิจัยเบื้องต้นที่มีศักยภาพ หรือเป็นเทคโนโลยีครบวงจร และผ่านการทดสอบแล้ว แต่การขยายผลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจำเป็นต้องมีการร่วมลงทุนระหว่างสำนักงานฯกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีศักยภาพเพื่อทำการวิจัยต่อยอดและขยายผลในเชิงพาณิชย์ ต่อไป

3. ลักษณะของโครงการวิจัยที่จะให้การสนับสนุน

ลักษณะของโครงการวิจัยที่สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตรจะให้การสนับสนุน ทุนวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่ 1 : โครงการวิจัยแบบครบวงจร (Package of Technology)

หมายถึง โครงการวิจัยที่มีหลายสาขาวิชาเป็นองค์ประกอบ จะครบทุกสาขาวิชาหรือไม่ครบทุกสาขาวิชาก็ได้ เพื่อให้ได้เทคโนโลยีที่ครบวงจร สามารถนำไปสู่การทดสอบและขยายผลแก่ End user ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะที่ 2 : โครงการวิจัยเดี่ยว (Line Research)

หมายถึง โครงการวิจัยที่มีลักษณะสาขาเดี่ยวๆ แต่มีความสำคัญ หรือมีความจำเป็นต่อการนำไปสู่โครงการวิจัยแบบครบวงจร

ลักษณะที่ 3 : โครงการวิจัยแบบบูรณาการ (Integrated Project Approach)

หมายถึง โครงการวิจัยที่ร่วมกันดำเนินการจะเป็นองค์กรเดียวกัน หรือหลายองค์กร หรือมีเอกชน เกษตรกร /องค์กรเกษตรเข้าร่วมดำเนินการ ทั้งนี้อาจเป็นลักษณะเชิงพื้นที่ (Area approach) ลักษณะเชิงผลิตภัณฑ์ (Product approach) หรือลักษณะเชิงสาขาวิชา (Discipline approach)

บรรณานุกรม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2547 - 2551). 199 หน้า.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : ระเบียบข้อบังคับสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)

ยุทธศาสตร์เกษตร, 2546, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับปรับปรุงตามผลการประชุมระหว่าง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีและคณะกับรัฐมนตรีและผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2546)

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545 - 2549). 122 หน้า.

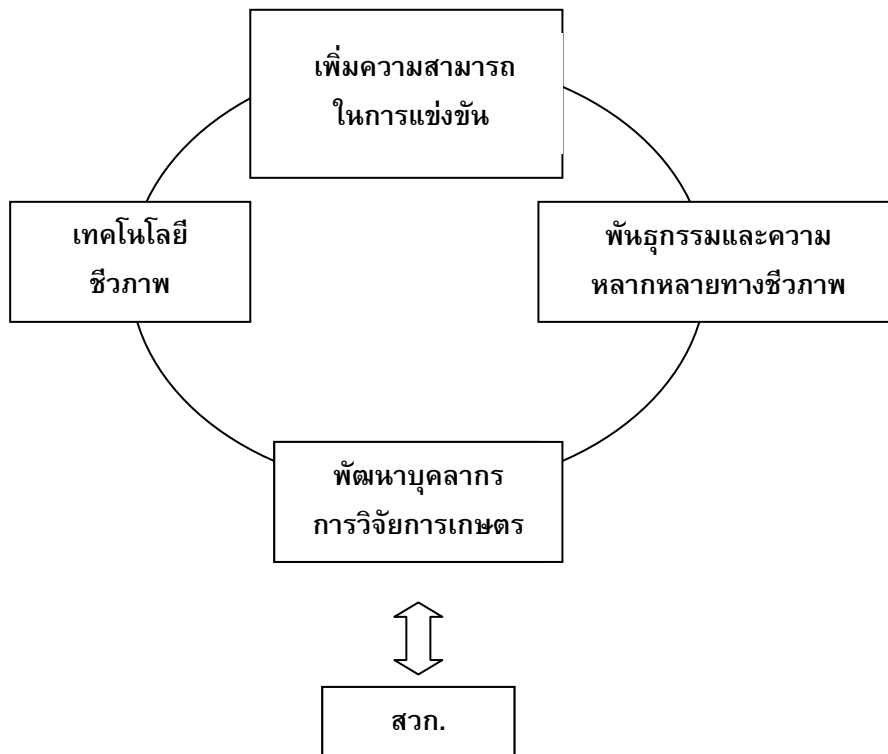
สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2546. 13 หน้า.

ยุทธศาสตร์การวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์ ของสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร

1. กรอบนโยบาย
2. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย
3. ยุทธศาสตร์
4. โครงการความสำคัญสูง
5. รายการสินค้าที่ควรสนับสนุนการวิจัย

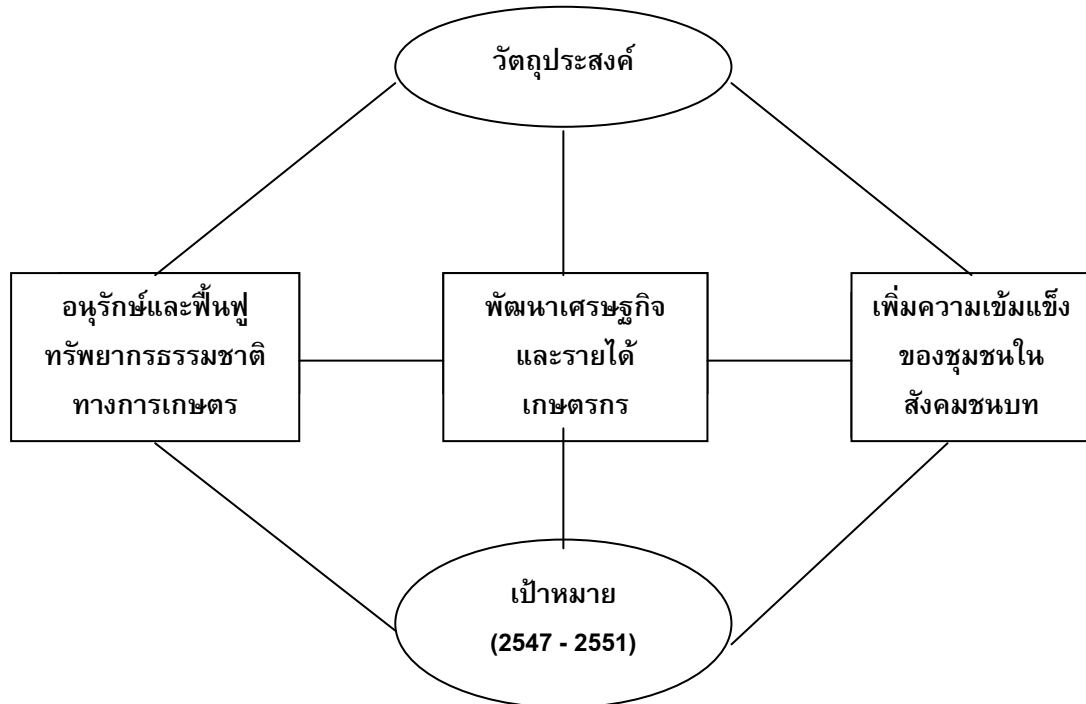
1. กรอบนโยบาย

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ได้กำหนดกรอบนโยบายการวิจัยการเกษตรเชิงพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานฯ ตามพระราชกฤษฎีกาฯ ดังนี้

1. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร อาหารและผลิตภัณฑ์อื่นๆ
2. การใช้และพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ ที่สร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร
3. การใช้ประโยชน์จากพันธูกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์และการฟื้นฟูอย่างสมดุล
4. การพัฒนาบุคลากรการวิจัยการเกษตร ให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจเพื่อการแข่งขัน และเศรษฐกิจพอเพียง

2. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

- พันธุ์ดี / พันธุ์ใหม่ - องค์ความรู้ใหม่ - เทคโนโลยีเฉพาะด้าน - ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆเฉพาะด้าน - ระบบ / ต้นแบบ - กระบวนการ / กรรมวิธีใหม่ - เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร
- ทรัพยากรธรรมชาติทางการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น - มีความสมดุลในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น - เกษตรกรและชุมชนผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และเกิดความหลากหลายมากขึ้น - เกษตรกรและชุมชนมีฐานะความเป็นอยู่ดีและเข้มแข็งขึ้น

3. ยุทธศาสตร์

วิจัยการเพิ่มผลิตภาพ ● เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ● โครงสร้างพื้นฐานทรัพยากรเพื่อการผลิต ● เทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร ● เทคโนโลยีด้านปัจจัยการผลิต เพื่อลดและทดแทนสารเคมี ● วิจัยผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรร่วมกับต่างประเทศ	วิจัยการสร้างมูลค่าเพิ่ม ● ระบบการจัดการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว ● เทคโนโลยีการแปรรูปสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ● เทคโนโลยีการใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้การเกษตร ● ใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ
วิจัยการเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันสินค้าเกษตรและอาหารสู่ตลาดโลก ● ระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดห่วงโซ่มูลค่าการผลิต ● พัฒนาตลาดการเกษตร (Logistic กระจายสินค้า และบรรจุภัณฑ์) ● ระบบการตรวจสอบย้อนกลับ	พัฒนาการเพิ่มศักยภาพและความเข้มแข็งของคนและองค์กรภาคเกษตร ● พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัยการเกษตร (อบรม / ทุนการศึกษา) ● เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่มเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร (ถ่ายทอดภูมิปัญญา) ● สร้างความเข้มแข็งและยกระดับความสามารถผู้ประกอบการ และเกษตรกรสู่สากล (บริหารจัดการ)

4. โครงการความสำคัญสูง

ลำดับความสำคัญโครงการ	ประเภทโครงการ
1	โครงการที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ สวก. ทั้ง 4 ข้อ แต่เน้นยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 2 รวมทั้งเป็นโครงการที่ให้ผลตอบแทนแก่ สวก. สูงและต่อเนื่อง
2	โครงการที่นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาใช้ในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ที่จะทำให้เกิดชนิดของสินค้าเกษตรใหม่ที่ทำให้ได้ผลตอบแทนสูง และนำไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ได้อย่างกว้างขวาง
3	โครงการที่สนองนโยบายกระทรวงเกษตรฯ เฉพาะที่อยู่ภายใต้วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ สวก.
4	โครงการที่ช่วยสนองเป้าหมายของโครงการพระราชดำริ
5	โครงการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารราชการด้านการพัฒนา และส่งเสริมเกษตรกรของกระทรวงเกษตรฯ โดยสนับสนุนหน่วยงานในสังกัดให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพสูง
6	โครงการที่มีลักษณะบูรณาการครบวงจร โดยเกษตรกรได้ผลประโยชน์ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

รายการสินค้าที่สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตรให้การสนับสนุน

งานวิจัย	รายการสินค้า	ยุทธศาสตร์
1. สินค้าที่มี R&D มากแล้ว สำนักงานจะชะลอการพิจารณาสนับสนุน	ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย กัญชง กัญชง สับปะรด (หวาย) ไก่เนื้อและไก่ไข่ กุ้ง สับปะรด	ยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 3
2. สินค้าที่มี R&D ยังน้อยอยู่	2.1 สินค้าที่มีลู่วางตลาด - ผัก ได้แก่ พริก กระเจี๊ยบ หน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพดฝักอ่อน มันเทศ มะเขือ เห็ด มันฝรั่งและผักเมืองหนาว - ผลไม้และไม้ยืนต้น ได้แก่ ส้มโอ ส้มเปลือกบาง เงาะสีทอง เงาะโรงเรียน ลองกอง สับปะรด บริโภคสด ฝรั่ง ละมุด กัลยัม มะละกอ มังคุด ทุเรียน ลิ้นจี่ ลำไย มะม่วง มะขาม มะพร้าว มะนาว มะกรูด มะม่วงหิมพานต์ ชา กาแฟ - ไม้ดอกไม้ประดับ ได้แก่ หน้าวัว ปทุมมา กุหลาบ เบญจมาศ ดาวเรือง ไม้กระถาง ไม้ประดับใบ และกล้วยไม้ (ฟ้ามุ่ย รองเท้านารี) - พืชไร่ ได้แก่ ละหุ่ง งา ข้าวฟ่าง ฝ้าย ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ - สมุนไพร 2.2 สินค้าที่มีความต้องการสูงแต่ปริมาณลดลง ได้แก่ กระบือโคเนื้อ โคนม สุกร แพะ ไก่พื้นเมือง ผึ้งและผลิตภัณฑ์ เบ็ดเนื้อ เบ็ดไข่ นกกระทา จระเข้ กวาง เก้ง เนื้อทราย ปลานิล ปลาน้ำจืด ปลาเสือตอ ปลาสกุลเนื้ออ่อน ปลากดเหลือง ปลากดคัง ปลาแดง ปลาน้ำเงิน ปลาเก๋า ปลากระพงขาว ปลากระพงแดง ปลากระรังดอกแดง ปูม้า ปูทะเล ปูแสม หอยตะเภา หอยอื่นๆ พรรณไม้ น้ำ และปลาสวยงาม	2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 3